

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Γ'

ΤΕΥΧΟΣ 18^ο

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1997

Η Φ Α Ρ Ι Σ

Εκδίδεται από τον Σύλλογο Αποφοίτων Σχολείων Φάριδος

ΕΔΡΑ : Ξηροκάμπι Σπάρτης

●
Συντακτική Επιτροπή: Γεώργ. Θ. Καλικάνης, Θεόδ. Σ. Κατσουλάκος, Παναγ. Η. Κομνηνός

●
Επιμελητής έκδοσης: Σταύρος Θ. Κατσουλάκος, Συρακουσών 101, Λαμπρινή, Αθήνα

Ταμίας: Ιωάννης Π. Κονίδης, Ξηροκάμπι

ΣΥΝΔΡΟΜΗ:

Εσωτερικού ετήσια Δραχμές 1.000

Εξωτερικού ετήσια Δολάρια Η.Π.Α. 20

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	σελ.
Σ. Α. Μυλωνάκου, Χιώτες στη Λακωνία.....	3
Ν. Μπουραζέλη, Το πρώτο αεροπλάνο στη Λακωνία	6
Σταυρούλας Δ. Ορφανάκου, Κοντά στο Κληματόρεμα	7
Οδυσσέα, Ιστορία μιας φωτογραφίας	9
Π. Γ. Μανδραπήλια, Μια πέτρα, μια κερασιά κι ένας οχτάχρονος	10
Καλομοίρας Κονίδη, «Έλεγχος»	13
Σ. Θ. Κατσουλάκου, Αθλητικές θύμησες.....	14
Θ., Και παιδεμένου γνώση	15
Τα νέα μας - Συνδρομές	16

ΕΞΩΦΥΛΛΟ: 'Αποψη του Ταυγέτου από τη Γόλα

Φωτογραφία: Μ. Κουμουτσίδα

Η Φ Α Ρ Ι Σ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΦΑΡΙΑΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Γ΄ ◀ ΤΕΥΧΟΣ 18ο ▶ ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1997

ΧΙΩΤΕΣ ΣΤΗ ΛΑΚΩΝΙΑ *

Μετά την καταστροφή της Χίου, πολλοί από τους Χιώτες που ξεμπάρκαραν στην Ελλάδα ήλθαν στο Τσιρίγο και στα παράλια της Λακωνίας απ' όπου σιγά-σιγά διασκορπίστηκαν σε όλα σχεδόν τα χωριά της Επιδαύρου Λιμηράς, του Γυθείου και της Λακκεδαίμονος, φτωχοί και δυστυχημένοι.

Πολλοί από τους Χιώτες διατήρησαν τα επώνυμά τους, αλλά αρκετοί πήραν το όνομα από τον τόπο της καταγωγής τους και «Χίοι» ονομάστηκαν εκείνοι, που εγκαταστάθηκαν σε πόλεις ή σε κεφαλοχώρια, ενώ «Χιώτες» όσοι έμειναν σε μικρά χωριά.

Από την τοπική παράδοση γνωρίζουμε ότι δύο ετερόκλητες οικογένειες, ενός Βλάχου και ενός Χιώτη έκαναν το χωριό Βλαχιώτης. Είναι απόλυτα εξακριβωμένο ότι τα περισσότερα χωριά του νομού μας έχουν Χιώτες στον πληθυσμό τους.

Στο Λυκοβουνό, μεγάλο ερημωμένο βυζαντινό κεφαλοχώρι στην περιοχή Δαφνίου με το φημισμένο μοναστήρι του Αγίου Γεωργίου, όπου πρόσφατα έγιναν ανασκαφές με σημαντικά ευρήματα και θα συνεχισθούν από την Διεύθυνση Βυζαντινών Αρχαιοτήτων Λακωνίας και την υπεύθυνο δίδα Καλλιόπη Παν. Διαμαντή, αρχαιολόγο, είχαν εγκατασταθεί κατά το 1822 πολλές οικογένειες Χίων.

Μετά την διάλυση του Λυκοβουνού για λόγους «οικονομικοπολιτικούς», άλλοι Χιώτες έφυγαν και πήγαν στο Δαφνί, αλλά οι περισσότεροι εγκαταστάθηκαν στην Πετρίνα.

Δύο αδελφοί με το επώνυμο Μαλούπης από τα Μεστά της Χίου, ο Στεφανής και ο Κωνσταντής ή Πίτσιμας ξέχασαν το χιώτικο επώνυμό τους και του πρώτου οι απόγονοι έχουν σήμερα το Στεφανάκος και του δεύτερου το Κωνσταντόπουλος.

Ο γιος του Στεφανή, Χριστόφιλος Στεφανάκος, πατέρας της γιαγιάς μας, από την μητέρα μας, με την αδελφή του Αθανασία εγκαταστάθηκαν, γύρω στα 1860, στο Δαφνί και τότε ήταν ο μόνος εγγράμματος στο χωριό, γι' αυτό τον καλούσαν κι

* Το άρθρο πρωτοδημοσιεύθηκε στο περιοδικό «Λακωνικά» 182 (1997) 1-4.

έγραφε τα προικοσύμφωνα. Σ' ένα προικοσύμφωνο της οικογένειας του πατέρα μας, που βρίσκεται στα χέρια μας, υπογράφει ο συντάξας έτσι:

«Έγραψα και μαρτυρώ. Χριστόφιλος Χιώτης, Στεφανάκος».

Στο Δαφνί ο Χριστόφιλος έκανε οικογένεια και απέκτησε 12 παιδιά, 7 κορίτσια και 5 αγόρια.

Τα παιδιά του Κωνσταντή Μαλούπη, που πήγαν στην Πετρίνα πήραν το όνομα Κωνσταντόπουλοι ή Πιτσικαίοι.

Στο δυτικό όριο της Πετρίνας σε μια κατηγορία υπάρχει και σήμερα μια συνοικία, τα Χιώτικα, όπου έχουν σπίτια οι Χιώτες Καίλης, Κατράδης, Κοντάκος, Κωνσταντόπουλοι, Λιαδής, Μαυρός, Μόσχος Συκουτρός ή Σταματάκος και Χλωράκος ή Χαροτουλάρης. Στις Κροκεές, πάλι, συγγενείς των Νίων του Δαφνίου, υπάρχουν σήμερα οικογένειες με το όνομα Χιώτης. Παραθέτουμε εδώ τρία δημοτικά τραγούδια από την εποχή, που ήλθαν οι Χιώτες στη Λακωνία και λέγονται στις διασκεδάσεις και τους γάμους των χωριών μέχρι σήμερα:

*Κάτω στο Γιαλό, κάτω στο περιγιάλι
κάτω στο γιαλό κοντή, νερατζούλα φουντωτή.
Πλέναν Χιώτισσες, πλέναν παπαδοπούλες
πλέναν Χιώτισσες κοντή, νερατζούλα φουντωτή.
Και μια Χιώτισσα μικρή παπαδοπούλα
και μια Χιώτισσα κοντή, νερατζούλα φουντωτή
έπλεν' άπλωνε και με την άμμο παίζει
έπλεν' άπλωνε κοντή, νερατζούλα φουντωτή.
Φύσηξε βοριάς, μάλιστα, τραμοντανά
φύσηξε βοριάς κοντή, νερατζούλα φουντωτή
κι ανασήκωσε το χουσφούστανό της
και φάνηκε ο ποδαστράγαλός της
κι έλαμψε ο γιαλός κοντή, νερατζούλα φουντωτή.*

*Περά μεριά βο' αμάν ωχ αμάν
περά μεριά μια Χιώτισσα.
Περά μεριά μια Χιώτισσα
μια χήρα Ρουμελιώτισσα
δέρνει τη δυχατέρα της
κονφά από τον πατέρα της.
Βρε, πονν' τα δακτυλίδια σου,
βρε, πονν τα δακτυλίδια σου
και τα χρυσά στολίδια σου.
Μάνα μ' ο Γιώργος τα φορεί
από την άλλη Κυριακή.*

*Ένα καράβι από τη Χιο, με τις βαρκοϋλες του τις δυο
στη Σάμο πήγε κι άραξε, κι έκατσε και λογάρισε
Πόσο πονλιέται το φιλί, στη Δύση στην Ανατολή.
Της παντρεμένης τέσσερα, της χήρας δεκατέσσερα
και της μικρής της κοπελιάς κάνει σαραντατέσσερα...*

Ακολουθεί παραλλαγή του τρίτου τραγουδιού με λακωνικές τοπικές ονομασίες:

*Ένα καράβι από τη Χίο, με τις βαρκούλες του τις δυο
στη Πούγγα πήγε κι άραξε κι έκατσε και λογάρισε.
Πόσο πουλιέται το φιλί στη Σκάλα και στο Δουραλί
Πόσο πουλιέται το φιλί στην Τάραρα και στο Δαφνί
Της παντρεμένης κλπ.*

Στην πόλη της Σπάρτης και στα περίχωρα υπάρχουν πολλές οικογένειες Χίων ακόμη και σήμερα.

Στο Θεολόγο έμενε και είχε αγροκτήματα στη Χτώριζα ο πατέρας των φίλων μας Χιωταίων, ο αείμνηστος μπάμπια Χρήστος Χιώτης. Ο παππούς του ήλθε από τα Καρδάμυλα της Χίου το 1822 και το χιώτικο επώνυμό του ήταν Ζολώτας.

Πολλοί Χίοι είχαν αρχικά το επώνυμο Ασπιώτης. Στην Πολοβίτσα, στα χωριά του Ξηροκαμπιού, στις Αμύκλες, στο Μυστρά, στην Τρύπη, στη Μαγούλα, στο Παρόρι, στην Καλογωνιά, στη Λογγάστρα, στο Καστόρι, στο Καστρί, στη Βορδόνια, στην Κονιδίτσα, στο Βασαρά, στη Γκοριτσά, στη Μυρτιά και σε πολλά άλλα χωριά του νομού μας υπάρχουν και σήμερα πολλοί Χίοι.

Το καλοκαίρι του 1994 επισκεφθήκαμε τη Χίο, την πρωτεύουσά της, πολλά χωριά και καστροπολιτείες, όπως το Πυργί, τα Μεστά, την Καλαμωτή, την Κώμη, το Εμποριό, τα Μαύρα Βόλια, τα Καρδάμυλα κ.ά. Στη μικρή μας έρευνα εκεί, συναντήσαμε αρκετούς Χιώτες που γνώριζαν ότι μερικοί από τους προγόνους τους είχαν μετά τη σφαγή της Χίου εγκατασταθεί στη Λακωνία.

Στο γραφικό Πυργί γνωρίσαμε μία κυρία από την Κουρτσούνα (Βασιλική) της Λακωνίας, το γένος Δικαιάκου. Αυτή ήταν μετανάστης στην Αυστραλία όπου γνώρισε ένα Χιώτη, τον παντρεύτηκε και τώρα διαμένει μόνιμα στην ωραία και τουριστική καστροπολιτεία!

Επειδή ο χώρος δεν το επιτρέπει ν' αναφερθούμε σε περισσότερα πρόσωπα, θα θυμίσουμε δύο αξιόλογους Χιώτες που έζησαν στη Σπάρτη: τον Πρωτοσύγκελλο της Μητροπόλεώς μας και εφημέριο του Αγίου Νίκωνος μακαριστό παπά-Χίο με τους επτά γιούς, του οποίου οι πρόγονοι ήρθαν από τα Καρδάμυλα και είχαν το επώνυμο Παλιός και τον αείμνηστο διαπρεπή παιδίατρο και ιστοριοδίφη, Πρόεδρο του Ιατρικού Συλλόγου Λακωνίας, Πιέρρο Χιώτη με τα τρία παιδιά του.

Οι Χίοι ή Χιώτες έχουν διαπρέψει σ' όλους τους τομείς της κοινωνικής δραστηριότητας ως κληρικοί, επιστήμονες, αξιωματικοί, κοινοτικοί άρχοντες, δημόσιοι υπάλληλοι, δημοσιογράφοι, επιχειρηματίες, έμποροι, κτηματίες, γεωργοί, εργολάβοι, τεχνίτες, συνδικαλιστές, μετανάστες κ.ά.

Μέσα στα 175 χρόνια που έφυγαν από την όμορφη πατρίδα τους και έφθασαν εδώ διωγμένοι, φοβισμένοι και πάμπτωχοι, όπως λέει ο λαός μας, κατάφεραν να κερδίσουν τη ζωή.

Είναι, τώρα, όλοι τους γνήσιοι Λάκωνες, χωρίς να ξεχνούν τη χιακή καταγωγή τους· έχουν συμβάλει αποτελεσματικά στην πρόοδο και εξέλιξη του νομού μας.

Σ' ολόκληρη τη Λακωνία και ιδιαίτερα στη Σπάρτη έχουν εγκατασταθεί, λόγω γάμου ή επαγγελματικής σταδιοδρομίας, νεότεροι Χιώτες και Χιώτισσες, οι οποίοι

(συνέχεια στη σελ. 8)

Το πρώτο αεροπλάνο στη Λακωνία

Είναι Ιούνιος του 1928. Οι κάτοικοι της Λακωνίας, παντός επαγγέλματος, ήσυχοι στις δουλειές τους. Την πρωίαν της 8ης του ίδιου μηνός, ένα απρόοπτο γεγονός τους αναστάτωσε. Ισχυρός βόμβος ηκούσθη στα σύνορα Αρκαδίας - Λακωνίας, ολοένα αυξανόμενος. Οι πάντες ανησύχησαν. Τα βλέμματα όλων εστράφησαν προς τον ουρανό. Δεν εβδράδυναν να διαπιστώσουν από πού προήρχετο.

Έκπληκτοι ατένισαν στον ουρανό ένα τεράστιο πουλί, να πετάει χαμηλά, μουγκρίζοντας κατευθυνόμενον προς το Γύθειον. Η ταχύτης του ήτο μικρή, ο δε κρότος που προξενούσε πολύ μεγάλος. Η περιέργειά των μεγάλωσε. Άρχισαν ν' ανησυχούν. Πολλοί έκαμναν το σημείον του σταυρού. Το θεωρούσαν θεϊκό θαύμα. Άλλοι ανερωχώντο στα δένδρα για να το ιδούν καλλίτερον.

Όταν το πουλί αυτό ευρίσκετο επάνω από την Σπάρτη, χαμήλωσε έτι το ύψος του και οι δύο ευρισκόμενοι μέσα, χαιρετούσαν τα συγκεντρωθέντα εις τους δρόμους και τις ταράτσες των σπιτιών πλήθη. Ουδείς των κατοίκων της Σπάρτης εστερήθη του πρωτοφανούς αυτού θεάματος.

Τότε δε έγινε και αντιληπτόν ότι επρόκειτο περί αεροπλάνου. Ήτο ΜΠΡΕΓΚΕ 19, ένα από τα οκτώ που είχαμε αγοράσει από τη Γαλλία. Μέσα, ως αργότερον έγινε γνωστόν, ήσαν οι δύο εκλεκτοί αεροπόροι Αδαμίδης και Παπαδάκος. Ο πρώτος, αρχηγός της νεοσυγκροτούμενης στρατιωτικής μας αεροπορίας, ως παρατηρητής και ο δεύτερος ο εκ Ποταμιάς, ως πιλότος. Έκαμνον με την ΕΛΛΑΔΑ, έτσι το είχαν ονομάσει, τον κύκλον της Μεσογείου. Το γεγονός αυτό συγκίνησε βαθύτατα όλους τους Λάκωνες. Επί εβδομάδες ήτο κύριον θέμα στις συζητήσεις των. Δεν παρέλειψε δε να ασχοληθεί και ο τύπος.

Ήμουν 18 ετών, τελειόφοιτος Γυμνασίου. Είχα βρεθεί τις ημέρες εκείνες στο κεντρικό καφενείο του Ήρωκαμπίου, κάτω από τον πλάτανο. Αγόρασα την Ακρόπολιν και διάβασα το κατωτέρω χρονογράφημα γνωστού δικηγόρου εκ Ποταμιάς και το οποίον κράτησα στον ατομικό μου φάκελο. Ιδού τι γράφει:

«Το μέγα αεροπορικό κατόρθωμα των δύο εκλεκτών αεροπόρων κ.κ. ΑΔΑΜΙΔΗ και ΠΑΠΑΔΑΚΟΥ, που έκαμναν με την ΕΛΛΑΔΑ τον κύκλον της Μεσογείου, πληροί υπερηφάνιας πάντα Έλληνα. Εμάς δε τους Λάκωνες, μας καθιστά έτι υπερηφάνους διότι πιλότος του αεροπλάνου ήτο ο συμπατριώτης μας ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΠΑΠΑΔΑΚΟΣ, η ψυχραιμία και δεξιότης του οποίου εθαυμάσθησαν από τους ειδήμονες. Τέλος, η μεγάλη διαδρομή και το χρυσούν κύπελλον, όπερ τοις απενεμήθη, είναι το επιστέγασμα της επισήμου αναγνωρίσεως του επιτελεσθέντος άθλου. Η Λακωνία επομένως, η Σπάρτη ειδικώτερον και η Ποταμιά ιδιαίτατα, είναι υπερήφανος που ανέθρεψε το ηρωικό αυτό παιδί, τον ΕΥΑΓΓΕΛΟΝ ΠΑΠΑΔΑΚΟΝ».

Έχουν περάσει από τότε μόνον 69 χρόνια. Τεραστία η περαιτέρα εξέλιξις της αεροπορίας μας. Σήμερον, υπερσύγχρονα αεροπλάνα της πολιτικής μας αεροπορίας των 500 θέσεων, αυλακώνουν τους ουραμούς και των 5 ηπείρων με πολύ μεγάλες ταχύτητες, δίδοντα ούτω την δυνατότητα στον σύγχρονον άνθρωπον να γνωρίσει ολόκληρον τον κόσμον.

Νικόλαος Μπουραζέλης
Συνταγματάρχης ε.α.

Κοντά στο Κληματόρεμα

Ο Ταύγετος με την παραδεισένια ομορφιά του καλύπτει ολόκληρη τη Λακωνική. Στις βαθύσκιωτες χαράδρες του, διατηρούνται χιόνια, όλο το χρόνο. Έχει πανέμορφα τοπία, κρυσταλλοπηγές και μεγάλα υπεραιώνobia δάση. Έχει ποικιλία από δέντρα. Πανύψηλες βελανιδιές και γερασμένα πουρνάρια, πεύκα και σκουροπράσινα έλατα. Κάπου κάπου ανάμεσά τους ξεπροβάλλει και κανένα κέδρο. Απ' τα βάθη των αιώνων ο άνθρωπος εκμεταλλεύεται το ξύλο του δάσους. Τον περασμένο αιώνα η ξυλεία ήταν περιζήτητη. Οι υλοτόμοι στις απότομες ρεματιές του Ταυγέτου —στη Σοχά, στην Αναβρυτή, στη Βασιλική, στους Πενταυλούς και σε άλλες περιοχές— δούλευαν τα νεροπρίονα.

Κάθε χρόνο Αρβανίτες πριονάδες έρχονταν να δουλέψουν στα υλοτομεία της περιοχής μας. Πρίονια δικά τους δεν είχαν. Νοίκιαζαν απ' τους Ξηροκαμπίτες, Σολωμό και Κομνηνό, που είχαν αποθήκες ξυλείας στο Ξηροκάμπι. Του Σολωμού η αποθήκη σώζεται ως σήμερα, κοντά στην Αγία Τριάδα.

Τα νεροπρίονα λειτουργούσαν με τη δύναμη του νερού, με τεχνητή υδατόπτωση, όπως γίνεται και στο νερόμυλο. Οι άνθρωποι μ' αυτό τον τρόπο της λειτουργίας του πριονιού, δεν κουράζονταν να πριονίζουν. Η εργασία τους ήταν να μετακινούν τα ξύλα που ήθελαν να κόψουν, και να κατευθύνουν τα πρίονια.

Οι Αρβανίτες με τα νεροπρίονα έσχιζαν μεγάλους κορμούς δέντρων, μεγάλα μαδέρια, τάβλες για πατώματα, πέταυρα —που χρησιμοποιούν στις σκεπές των σπιτιών—, κέδρα για βαρέλια, κανάτια, κουτάλες.

Κατά την παράδοση, στους Πενταυλούς κοντά στο Κληματόρεμα, είχαν το λημέρι τους οι λήσταρχοι Μητρούσης και Κορώνης. Κάθε εβδομάδα πήγαιναν στο μοναστήρι της Γόλας να προμηθευτούν τρόφιμα από τους καλόγερους. Οι λήσταρχοι έκαναν παρέα με τους Αρβανίτες, στους οποίους έδιναν τσιγάρα και τρόφιμα. Οι Αρβανίτες σκέφτηκαν πως ο Κορώνης με τον Μητρούση θα είχαν χρήματα. Έτσι, συνεννοήθηκαν μεταξύ τους, και με ύπουλο τρόπο τους σκότωσαν στον ύπνο για να τους ληστέψουν. Ο ένας πριν ξεψυχήσει σκότωσε έναν Αρβανίτη πριονά.

Αφού πέρασε η εβδομάδα και δεν πήγαν οι λήσταρχοι στο μοναστήρι, οι μοναχοί ανησύχησαν ότι οι πριονάδες θα τους έχουν κάνει κακό. Έστειλαν ένα καλογεροπαίδι στα λημέρια τους, για να μάθει τι έγιναν. Όταν έφτασε τους βρήκε σκοτωμένους και τους έθαψε. Ακόμα και σήμερα, το μέρος που τους έθαψε ονομάζεται Κιβούρια.

Κατά τις μαρτυρίες ανθρώπων, ένας Αρβανίτης, επειδή άργησε λίγο ο έμπορος Σολωμός να του δώσει τα λεφτά του την καθορισμένη μέρα, φεύγει νύχτα απ' τη

Σπάρτη και πηγαίνει στο Κληματόρεμα. Εκεί έβαλε φωτιά και έκαψε την ξυλεία, το νεροπρίονο και ό,τι υπήρχε στην καλύβα.

Στη δεκαετία 1880-1890, στο Κληματόρεμα, που αρχίζει από την κόψη της κορυφογραμμής, στη θέση της Μαρίτσας ή Μακχλούς (ίσως το όνομά της και το επίθετό της), είχαν την καλύβα τους οι προινάδες, ο παππούς και ο πατέρας του Ηλία Χριστόπουλου. Οι παραγγελίες πολλές. Κάτω από πολύ δύσκολες συνθήκες δούλευαν και το χειμώνα. Με τα ζώα μετέφεραν την ξυλεία μέσα απ' τα μονοπάτια στο Ξηροκάμπι να την πουλήσουν.

Βαρύς και απειλητικός ο γερο-χειμώνας. Αδιάβατο το χιόνι και όμως οι προινάδες δούλευαν στο Κληματόρεμα.

Γιορτή του Αγίου Ιωάννη. Ο πατέρας του μπαρμπα Ηλία είχε κατέβει στο Ξηροκάμπι, προφανώς για την ονομαστική εορτή του κουνιάδου του Γιάννου Ορφανάκου (παππού του παπα-Κώστα, εφημέριου Αγίου Νικολάου). Το βράδυ το κακό μαντάτο σταμάτησε το γλέντι τους. Κατάκοπος και τρομαγμένος ο παραγιός τους διηγείται πώς συνέβηκε το ατύχημα. Μεσ στη χιονοθύελλα και το θόρυβο του προιονιού, άκουσαν παράξενη βοή. Λίγο πιο πέρα, ο παραγιός βλέπει μια πελώρια χιονοστιβάδα να έρχεται προς την καλύβα. Απεγνωσμένα τους φωνάζει να απομακρυνθούν. Δεν πρόφτασαν. Το χιόνι πλάκωσε τα πάντα, κτήρέπους, ζώα, την ξυλεία.

Μάταια προσπάθησαν να τους βρουν μέσ' τα χιόνια. Την Άνοιξη, όταν έλιωσαν τα χιόνια, τους βρήκαν με φαγωμένες τις σάρκες απ' τα κισούρια. Απ' τα μάτια τους γνώρισαν.

Στην οικογένεια Χριστόπουλου, απ' το επάγγελμα του προινά, έμεινε το παρατσούκλι «πριγιονάς».

Σήμερα, δεν υπάρχουν νεροπρίονα, γιατί οι άνθρωποι χρησιμοποιούν μηχανές που κινούνται με ηλεκτρικό ρεύμα.

Σταυρούλα Δ. Ορφανάκου

ΧΙΩΤΕΣ ΣΤΗ ΛΑΚΩΝΙΑ

(συνέχεια από τη σελ. 5)

σέβονται την πατρίδα τους και διακρίνονται για το ήθος, την ευγένεια και την αγάπη τους στην εργασία και στην προκοπή!

Το δημοσίευσμά μας αυτό ας είναι ένα πνευματικό μνημόσυνο για τους πρώτους Χιώτες που ήλθαν, μετά την καταστροφή του νησιού τους, στον φιλόξενο τόπο μας και ένα τιμητικό αφιέρωμα σ' όλους τους σημερινούς γνωστούς, φίλους και συγγενείς χιακής καταγωγής, που τιμούν τη δεύτερη πατρίδα τους, τη Λακωνία και τη Σπάρτη!

Σ. Α. Μυλωνάκος

Ιστορία μιας φωτογραφίας

Οκτώβρης ήταν κάπου στα μέσα της δεκαετίας του 1950. Είχαν τελειώσει οι πολλές δουλειές. Είχαν φύγει και τα τελευταία χελιδόνια. Οι βροχές που είχαν αρχίσει νωρίς, βοήθησαν τον κόσμο να οργώσει και να σπείρει.

Στο σπίτι μας, όπως καλύτερευε η πολιτική κατάσταση, είχαμε όλα όσα επέτρεπαν οι στιγμές για να βγει ο χειμώνας. Στο υπόγειο το βαρέλι γεμάτο. Ψηλά στις κόρδες κρεμασμένα ρόδι και κινδόνια· αχλάδια στο μισοφύλλι και σύκα βρασμένα, τσαπέλες και κουβάρες στην κασέλα. Λάδι λίγο από την προηγούμενη χρονιά και στάρι στο κασόνι.

Κι όλα αυτά με κόπο όλων μας, μα πιο πολύ τον πατέρα μου. Αυτός ο άνθρωπος λες και δεν κοιμότανε. Πότε έπεφτε στο κρεβάτι, πότε ξύπναε; Όταν εμείς κινούσαμε για το σχολείο, αυτός γύριζε από τη δουλειά. Είχε βγάλει τα ζώα, το μούλαρι, τις γίδες. Είχε μάσει φύλλα, είχε σκαλίσει τον κήπο και μ' ένα σακκούλι στον ώμο γύριζε στο σπίτι. Μας έβλεπε που φεύγαμε για το σχολείο και χαιρότανε. Στεκότανε έτσι ζαλωμένος και μετά μας ευχότανε «καλή φώτιση» κι έμπαινε στο σπίτι· θα έπινε λίγο καφέ και μετά θα συνέχιζε. Πότε με το ξινάρι θα έβγαζε αγκάθια, βάτα, θα έκοβε αγριλίδια, θα έρτιχνε τους ρέφτες για το χειμώνα. Ένα φαί κι εκείνο στο πόδι. Τίποτε δεν ήθελε, ποτέ δεν κουραζότανε, ποτέ δεν πόνεσε κι ως πόνεσε. Εμείς να έχουμε. Γι' αυτόν περίσσευε. Κι ως ήταν το παντελόνι του μπαλωμένο. Αυτό δεν πείραζε. Εμείς να είμαστε ντυμένοι και ποδεμένοι.

Πλησίαζε τ' Αϊ Δημητρίου. Θα πηγαίναμε εκκλησία. Θα ανοίγαμε το βαρέλι, θα ερχόταν κόσμος, ο μπάρμπας μου ο Παναγιωτάκης. Θέλαμε νά έχουμε κάτι στο σπίτι μας. Έτσι πήρε την απόφαση ο πατέρας μου να πάει στη Σπάρτη. Ο λόγος όμως, που και εμείς περισσότερο θέλαμε να πάει, ήταν να βγάλει φωτογραφία. Δεν τον είχαμε δει φωτογραφημένο. Όποτε τύχαινε να βγάλουμε εμείς φωτογραφία, αυτός ήταν έξω στα χωράφια. Κάτι θα έκανε· αυτός ο άνθρωπος δεν καθότανε ποτέ. Είχε φαμελιά, δικιολογιόταν. Πήγε στη Σπάρτη κι έβγαλε φωτογραφία. Εκεί στο Μουσείο που ήταν οι φωτογράφοι. Γρήγορα τη βάλουμε σε μια κορνίζα και την τοποθετήσαμε στο τραπέζι και την καμαρώνουμε. Έτσι τη θυμάμαι για τελευταία φορά στο τραπέζι ανήμερα τ' Αϊ Δημητρίου δίπλα σ' ένα μπουκέτο από πολύχρωμα δεντράκια που μοσχοβολάγανε.

Πέρασαν από τότε δεκαετίες πολλές. Αυτή τη φωτογραφία, κρεμασμένη στο σπίτι μου στο Toronto, κοιτάζω κάθε πρωί και βράδυ και αντλώ δύναμη. Προχτές μπήκα στο σπίτι και τα μάτια μου πέσανε στον τοίχο. Φωτογραφία δεν υπήρχε. Μου ανέβηκε το αίμα στο κεφάλι. Το συνδύασα με κάτι κουβέντες της γυναίκας

(συνέχεια στη σελ. 12)

Μια πέτρα, μια κερασιά κι ένας οχτάχρονος

Μια ακατανίκητη επιθυμία με έκανε να βαδίσω το μονοπάτι της μνήμης και να γυρίσω αρκετά χρόνια πίσω, στην ανέμελη παιδική μου ηλικία.

Ξαναζωντανέψαν μπροστά μου πρόσωπα απ' αυτή την εποχή, χαρές, λύπες, ζαβολιές και ένα σωρό μνήμες που ένιωσα την ανάγκη να τις θυμίσω στους συγχρόνους μου και να τις γνωρίσω στους νεότερους.

Μα πριν απ' όλα, μιας και γράφω για πρώτη φορά στην εφημεριδούλα μας (το υποκοριστικό «εφημεριδούλα» αφορά μόνο το μέγεθος και όχι την ποιότητα του περιεχομένου της), νομίζω ότι θα ήταν σοβαρή παράνομη ή μάλλον ασυγχώρητη απρέπεια να μη συγχαρώ όλους εκείνους που σιωπηλά κι' οιοδήποτε τρόπο στην έκδοσή της και επί πλέον θέλω να εκφράσω τη χαρά και τη συγκίνησή μου, γιατί πολύ νεαρά άτομα ενδιαφέρονται και ασχολούνται με την καταγραφή της τοπικής μας παράδοσης.

Από τις πολλές μνήμες μου ξεχώρισα μία για να σας αφηγηθώ, που θα την τιτλοφορήσω «ΜΙΑ ΠΕΤΡΑ, ΜΙΑ ΚΕΡΑΣΙΑ ΚΑΙ ΕΝΑΣ ΟΧΤΑΧΡΟΝΟΣ».

Τα χρόνια που εγώ ήμουν παιδί ήταν μια από τις πιο δύσκολες περιόδους της ελληνικής μας ιστορίας. Έλειπαν ακόμη και τα ελάχιστα πρώτης ανάγκης. Το λιγοστό φωμί ήταν καμωμένο κυρίως από διάφορες ζεστροφές όπως βελάνι, λούπινα κλπ. Τα πέλματα των ποδιών μας είχαν γίνει σκληρά σαν σίδερα από την ξυπολησιά και όσο για παιχνίδια (μπάλες κλπ.) θα ήταν θάσος και να το σκεφτούμε. Τα λιγοστά ραδιόφωνα ήταν βουβά και καταχωνιασμένα λόγω υπερφόρτωσης διαταγής των στρατευμάτων κατοχής. Εμείς σαν παιδιά, για να εκτονωθούμε, παίζαμε κλίτσικα, γουρουνίτσα, αμάδες, κρυφτό και αμπάριζα. Θυμάμαι ότι ο καλύτερος στην αμπάριζα ήταν ο Γιάννης ο «Κατσίκας», ο γιός του γερου Μελέτη της Ορφανιάκου από το δεύτερο γάμο. «Θεός σχωρέστον», σκοτώθηκε από επικερσοκρήνηση όπλου. Τον λέγαμε Κατσίκια, γιατί στο τρέξιμο και στις αναρριγήσεις ήταν σωστό κατσίκι, αλλά και ο αδελφός του Ηλίας —μακαρίτης και αυτός— δεν πήγαινε πίσω. Παραβγαίναμε και στο πέταγμα της πέτρας και του ακοντίου, —μόνο που τα ακόντια ήταν από καλάμι. Τα ίδια παιχνίδια κάθε μέρα μας προκαλούσαν κάποτε κνία. Τα φρούτα λιγοστά. Έτσι λοιπόν οργανώναμε επιδρομές σε κρηνοφόρα δένδρα.

Κάθε γειτονιά είχε και την ομάδα της, όπου ο μεγαλύτερος ήταν ο αρχηγός.

Καμιά φορά άτομα από μια γειτονιά προσκολλώνταν προσωρινά σε ομάδα άλλης γειτονιάς, αν στην ομάδα τους υπήρχε σχετική απραξία. Μόνο στον πετροπόλεμο δεν είχαμε μετακινήσεις «οπλιτών», διότι αυτό θεωρείτο προδοσία και για τον προδότη δεν υπήρχε έλεος. Ενστικτωδώς εφραμόζαμε το νόμο του Λυκούργου.

Μια μέρα που εγώ έλειπα από την ομάδα έγινε επιδρομή στην κερασιά του Ηλία Πιργιονά (Ηλία Χριστόπουλου).

Δυστυχώς οι απουσίες μου ήταν συχνές, γιατί η μητέρα μου είχε κηρύξει «στρατιωτικό νόμο», χωρίς ημερομηνία λήξεως που απαγόρευε τη συμμετοχή μου στις δραστηριότητες της ομάδας. Το ίδιο πρόβλημα αντιμετώπιζαν και τα Παπαδάκια, αλλά εκεί τον στρατιωτικό νόμο τον είχε κηρύξει ο πατέρας τους, ο δικηγόρος Γ. Παπαδάκος.

Το σχέδιο της επιδρομής, που έγινε με πετροβολισμό, το είχε καταστρώσει ο Β. Δημάκος, που σαν μεγαλύτερος είχε και την αρχηγία. Πέσανε μερικά κεράσια, τα άρπαζαν και όπου φύγει-φύγει.

Καμάρωναν μια βδομάδα για το κατόρθωμά τους αυτό.

Εγώ που τους άκουγα αισθανόμουνά κάπως μειονεκτικά. Αποφάσισα λοιπόν αυτό που έκαναν ομαδικά να το κάνω μόνος μου. Ήμουν τότε οκτώ χρόνων.

Η κερασιά ήταν ένα πολύ μεγάλο δένδρο —λαμπουδιά νομίζω— και βρισκόταν απέναντι από τη χαμοκέλα της γρια-Πολόταινας και τα μισά κλαριά της έβγαιναν στο δρόμο.

Πήρα λοιπόν δυο πέτρες από τη γειτονιά μου που τις γνώριζα και με γνώριζαν, γιατί θα τις είχα πετάξει από τη μια μεριά στην άλλη καμιά δεκαριά φορές την καθεμιά. —Μη σας φαίνεται υπερβολικό αυτό, γιατί, όταν θέλαμε να πετάξουμε πέτρα και μάλιστα για να πάει μακριά, τη διαλέγαμε—. Από τη θεωρία της αεροδυναμικής δε γνωρίζαμε τίποτα, αλλά σίγουρα είχαμε την ικανότητα να διαλέγουμε την κατάλληλη πέτρα για την κάθε περίπτωση. Όταν μάλιστα γινότουσαν αγώνες πρωταθλήματος, είχαμε πέτρες σφυρηλατημένες ούτως ώστε το μέγεθος και το σχήμα να «καλιιάζει» (εφαρμόζει) στο χέρι μας.

Πήρα λοιπόν δύο γνώριμές μου πέτρες και ξεκίνησα. Πριν στρίψω τη γωνία της γρια-Πολόταινας, κοίταξα επάνω ψηλά την κερασιά. Έφτασα σχεδόν από κάτω της πάντα κοιτάζοντας ψηλά και αμέσως ξαμολάω την πρώτη πέτρα και ταυτόχρονα αρχίζω να χαμηλώνω τα μάτια για να δω το αποτέλεσμα.

Αν είχαν πέσει 2-3 κεράσια, θα τα άρπαζα και θα γινόμουν καπνός. Το σχέδιό μου ήταν να μην τα φάω, αλλά να τα δείξω στους άλλους της ομάδας σαν πειστήρια του κατορθωμάτός μου. Θα τους έλεγα βέβαια ότι έφαγα και καμιά οκά — μια και τότε δεν χρησιμοποιούσαμε το κιλό σαν μονάδα μετρήσεως βάρους. Βρέθηκα όμως προ εκπλήξεως! Δύο μέτρα μπροστά μου ήταν ο ιδιοκτήτης της κερασιάς, ο Ηλίας Χριστόπουλος. Νόμισα ότι έβλεπα τον κύκλωπα Πολύφημο, για τον οποίο εκείνες τις ημέρες σαν είδος παραμυθιού μού είχε διηγηθεί η κυρα-Ιφιγένεια, η μητέρα μου, σαν δασκάλα που ήταν.

Ο μπαρμπα-Λιας δεν είχε όψη τρομερή, ούτε ένα μάτι, είχε δύο και μάλιστα πολύ ωραία και γενικώς ήταν ένας ωραίος άνδρας, αλλά εκείνο το μέγεθός του!!!

Νόμιζα ότι βρισκόμουν κάτω από καμπαναριό. Θα μπορούσα να το βάλω στα πόδια και να γίνω λαγός, αλλά από μέσα μου άκουσα μια φωνή: «Έκανες κάτι κακό και πρέπει να τιμωρηθείς γι' αυτό». Ήταν ο ενδόμυχος κριτής, ο αδέκαστος εσωτερικός δικαστής, που όλοι κουβαλάμε μέσα μας και ονομάζουμε συνείδηση. Είχε ενεργοποιηθεί εν ριπή οφθαλμού, είχε δράσει αυτεπαγγέλτως.

Ο μπαρμπα-Λιας δεν κινήθηκε καν προς το μέρος μου μόνο με κοίταζε και είπε: «Ρε Μανδραπήλια, γιατί πετροβολάς την κερασιά μου; Ήλθα εγώ να πειράξω τα δικά σου δένδρα;» Πήγα να αντiteίνω: «Μα εγώ δεν πετροβόλησα, μόνο μια πέτρα πέταξα», αλλά πάλι ακούστηκε η φωνή του «δικαστή». Τούτη τη φορά αυστηρή και κοφτή «Σκάσε». Ο μπαρμπα-Λιας με προσπέρασε με βήματα κργά, στρωτά σαν τον υδράργυρο που κυλά στο σωληνάκι του, χωρίς να πει άλλη λέξη και κατευθύνθηκε προς την αγορά.

Εγώ έμεινα για λίγο ακόμη ακίνητος στη θέση μου μην μπορώντας να καταπιώ αυτή την προσβολή. Αν μου είχε πει «ρε Τάκη» θα αφορούσε μόνο εμένα, αλλά αυτό το «ρε Μανδραπήλια», μου είχε στοιχίσει πολύ. Αισθανόμουν ότι είχα ντροπιάσει όχι μόνο την οικογένειά μου, αλλά ολόκληρο το σόι μου. Θα προτιμούσα χίλιες φορές να με είχε κάνει «τόπι» στο ξύλο αντί αυτής της προσβολής.

Πέρασαν χρόνια και μεγάλωσα και γίναμε φίλοι. Συναντιόμαστε, και τις περισσότερες φορές συζητούσαμε για τις τεχνικές των εμβολιασμών των δένδρων που παρουσίαζε ενδιαφέρον και για τους δυο μας. Αν και πέρασαν τόσα χρόνια, ακόμη και σήμερα ο απόηχος των λόγων του ηχεί στ' αυτιά μου...

Παναγιώτης Γ. Μανδραπήλιας

ΙΣΤΟΡΙΑ ΜΙΑΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ

(συνέχεια από τη σελ. 9)

μου πως στα νέα σπίτια, bungalows τα λέει, δεν κρέμονται πια φωτογραφίες: τώρα τ' αγαπημένα πρόσωπα τα βρίσκει κανείς μόνο σε πίνακες, λέει. Είναι της μόδας. Έτοιμος για απονενοημένο διάβημα, φώναζα με όλη μου τη δύναμη: «Ποιος κατέβασε τη φωτογραφία από τον τοίχο»; «Τα παιδιά», διαμαρτυρήθηκε η γυναίκα μου, «την έδωσαν στο φωτογράφο. Θέλουν κι αυτά να την έχουν στα σπίτια τους». Τα λόγια της γαλήνεψαν την ταραγμένη μου ψυχή. Έπεσα σ' ένα κάθισμα και τα μάτια μου βουρκώσανε από συγκίνηση. Ανκάλισα στο νου μου τον πατέρα μου, εικοσιπέντε χρόνια τώρα μες τη γη, και μονολόγησα: «Δεν πήγαν χαμένοι οι κόποι σου, πατέρα. Εκεί ψηλά θα στέκεις, όχι σ' ένα, αλλά σε τρία σπίτια, τιμή μας και καμάρι μας!»

Οδυσσέας

«Έλεγος»

Από τη λογοτέχνη Μαρία Ηλία Δρογκάκη λάβαμε το βιβλίο με τον τίτλο «Έλεγος». Μοιρολόι.

Το εξώφυλλο και η προσωπογραφία της Αντωνίας Δρογκάκη είναι έργο της Μαρίας Βενετσανάκου.

Το μοιρολόι που δεν είπε στη μάνα της η Μαρία τις στιγμές της ανείπωτης θλίψης, το 'βγαλε σε στίχους η ψυχή της, όταν ο πόνος γλύκανε κάπως. Πράγματι όλοι σε κάποια ηλικία πιστεύουμε πως οι μονάδες δεν πεθαίνουν ή ίσως απαγορεύεται να πεθάνουν. Είναι όμως κι αυτές άνθρωποι...

Η σύνθεση «Έλεγος» είναι μεγάλη. Κάποια σημεία μάς συγκίνησαν περισσότερο, γιατί μας έφεραν νοερά σε γνωστά κι αγαπημένα μέρη της Άρνας:

*«Και πιές απ' το νερό
της Άρνης, της πηγής του Άδη
να μας ξεχάσεις
Τι, η δική μας Άρνα
αυτή που άφησες
αυτή που τόσο αγάπησες
έχει νερό, νερά
πηγές, όχι της αρνησιάς, μήτε
της λήθης*

Στην κροποταμιά
της Αγία Μαρίας ανήμερα

Σ' εκείνη την 17 Ιουλίου 1988
Στα εγκαίνια της εκκλησούλας

στέκετ' η μνήμη
Η τελευταία μας φορά
εκεί καθισμένες σ' έναν
βράχο, παρέχ μ' άλλους στο βαθύσκιο
των πλατανιών
καταμεσής στο στερεμένο ποτάμι

*Το γλέντι νά'χει ανάφει
— χορός τραγούδι κλαρίνα πιωτό
τσάννα κόσμος!
Και το φυσικό σκηρικό αλλαγμένο
αγνώριστο· ο μύλος πεσμένος, νερό
ελάχιστο έγλειψε τις ποταμόπετρες
τα κοτρώνια της κοίτης
Να διασχίζεις απ' την μίαν όχθη
στην άλλη πέτρα πέτρα
«— Ας είναι!» είπες «έτσι, μέχρις
ως κάτω στο Τάιναρο θα πίνει νερό.
ο κοσμάκης! Αμέέέ! το πήρανε
Στη δεξαμενή πέφτει τώρα όλο...
Δεν ήθελα να στο πω, αλλά και το
μυλαύλακο στο χωράφι δεν τρέχει,
στέρεψε».*

Καλομοίρα Κονίδη

Αθλητικές Θύμησες

Το καλοκαίρι του 1986, ένα χρόνο πριν η εθνική μας ομάδα πάρει την 1η θέση στο Ευρωπαϊκό πρωτάθλημα μπάσκετ, όταν ακόμα το άθλημα αυτό θεωρείτο 2ης ή και 3ης κατηγορίας, 38 παιδιά και μεγαλύτεροι από το Ξηροκάμι και τα γύρω χωριά, οργάνωσαν ένα μίνι πρωτάθλημα αποτελούμενο από πέντε ομάδες. Όλα αυτά θα αποτελούσαν αμυδρή εικόνα στο μυαλό λίγων, αν δεν υπήρχε ο Φώτης ο Δημητρούλιας, ο οποίος κράτησε αναλυτικά στατιστικά στοιχεία για το πρωτάθλημα αυτό, που θα ζήλευε σήμερα ακόμα και η «ΓΑΛΛΙΑΣ SPORTS DATA». Εγώ έχω την τύχη να παρουσιάσω σ' αυτό το μικρό άρθρο τα βασικότερα στοιχεία για τους αγώνες αυτούς, στους οποίους είχα λάβει μέρος.

Ο Μ Α Δ Ε Σ :

ZBATZE, ΑΚΟΣ Μ.Σ., ΚΑΤΣΟΥΛΙΑΤΙΚΟΣ, ΑΗΤΤΗΤΟΙ, CRAZY TEAM

Σ Υ Ν Θ Ε Σ Ε Ι Σ :

ZBATZE: Μιχαλάκος Ν., Κωνσταντάκος Θ., Αρνιώτης Γ., Χριστόπουλος Χ., Πήλιος Γ., Διακουμάκος Β., Χατζηγεωργίου Γ., Καρβούνης Ν.

ΑΚΟΣ Μ.Σ.: Χριστάκος Στ., Καπετανάκος Γ., Παπαδάκος Κ., Πουλακάκος Γ., Χριστάκος Ν., Αποστολάκος Κ., Αποστολάκος Σ.

ΚΑΤΣΟΥΛΙΑΤΙΚΟΣ: Αλειφέρης Π., Κατσουλάκος Στ., Παναγιωτόπουλος Ν., Μπούζας Ν., Μπούζας Στ., Καραμπούλιας Στ., Ρηγάκος Γ.

ΑΗΤΤΗΤΟΙ: Δημητρούλιας Φ., Λάσκαρης Γ. Β., Χριστάκος Χρ., Χριστάκος Δ., Λάσκαρης Γ. Χ., Αραχωβίτης Λ., Ιππιώτης Π.

CRAZY TEAM: Εξαρχάκος Π., Σταρόγιαννης Π., Σταρόγιαννης Κ., Κυριακάκος Π., Σωτηράκος Δ., Ηλιόπουλος Γ., Μπατσίλας Β., Κονίδης Β., Κληρονόμος Β.

Α Π Ο Τ Ε Λ Ε Σ Μ Α Τ Α :

1η αγωνιστική:	ZBATZE - CRAZY TEAM	55-48, 70-73
	ΑΚΟΣ Μ.Σ. - ΚΑΤΣΟΥΛΙΑΤΙΚΟΣ	59-52, 60-66
2η αγωνιστική:	CRAZY TEAM - ΑΗΤΤΗΤΟΙ	48-36, 48-66
	ZBATZE - ΑΚΟΣ Μ.Σ.	83-52, 58-62
3η αγωνιστική:	ZBATZE - ΑΗΤΤΗΤΟΙ	69-57, 74-61
	CRAZY TEAM - ΚΑΤΣΟΥΛΙΑΤΙΚΟΣ	46-41, 67-73
4η αγωνιστική:	ZBATZE - ΚΑΤΣΟΥΛΙΑΤΙΚΟΣ	55-70, 78-67
	ΑΗΤΤΗΤΟΙ - ΑΚΟΣ Μ.Σ.	33-50, 59-61
5η αγωνιστική:	ΑΗΤΤΗΤΟΙ - ΚΑΤΣΟΥΛΙΑΤΙΚΟΣ	40-45, 58-77
	CRAZY TEAM - ΑΚΟΣ Μ.Σ.	46-58, 61-60

ΣΚΟΡΕΡ: Λάσκαρης Γ. Β. 192, Κωνσταντάκος Θ. 174, Σταρόγιαννης Π. 141, Χριστάκος Σ. 140, Ρηγάκος Γ. 138, Κατσουλάκος Στ. 133, Μιχαλάκος Ν. 122, Χριστόπουλος Χ. 121, Σταρόγιαννης Κ. 102, Καπετανάκος Γ. 99.

ΡΙΜΠΛΟΥΝΤΕΡ: Ρηγάκος Γ. 145, Λάσκαρης Γ. Β. 138, Μιχαλάκος Ν. 119, Χριστάκος Ν. 101, Σταρόγιαννης Π. 84, Σταρόγιαννης Κ. 81, Αποστολάκος Κ. 79, Χριστάκος Χ. 76, Αλειφέρης Π. 71, Σωτηράκος Δ. 71.

Τα νέα μας

ΠΑΛΑΙΟΠΑΝΑΓΙΑ

ΓΑΜΟΙ

Παντρεύτηκε η δ. Ελένη Νιάτσου του Δημ. το Δημήτριο Κουκουλομάτη.

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

Το ζεύγος Κων/νος και Πολυτίμη Ταμπάκη απέκτησε κορίτσι, το ζεύγος Χαρίλαος και Καλή Φουντούκη απέκτησε αγόρι, το ζεύγος Νικόλαος και Νίκη Κουμουτσίδα απέκτησε κορίτσι, το ζεύγος Ιωάννης και Ανθή Ρηγάκου απέκτησε αγόρι.

ΘΑΝΑΤΟΙ

Απεβίωσαν οι: Ελένη Κουτσοπούλου χήρα Παναγιώτη ετών 74, Νικόλαος Γκουβάτσος του Παναγ. ετών 57, Ελένη Δούσημανη χήρα Νικολάου ετών 90.

ΠΟΤΑΜΙΑ

ΓΑΜΟΙ

Παντρεύτηκε η δ. Φλωρεντία Δαριώτη τον Παναγιώτη Καπάκο.

ΘΑΝΑΤΟΙ

Απεβίωσε ο Κων/νος Δρίβας του Ιωάννη ετών 92.

ΛΑΦΝΗ

ΘΑΝΑΤΟΙ

Αεβίωσαν οι: Παναγιώτα Αανοστασάκου χήρα Κλεομένη ετών 87, Γεώργιος Τσοράκος του Θεοδώρου ετών 50.

ΞΗΡΟΚΑΜΠΗ

ΓΑΜΟΙ

Παντρεύτηκε η δ. Βασιλική Μινδραπήλια το Νεοκλή Κρητικό.

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

Το ζεύγος Γεώργιος και Καλλιόπη Ρηγάκου απέκτησε κορίτσι, η Γεωργία Χατζησαμιάτη-Χρυσικού απέκτησε αγόρι.

ΘΑΝΑΤΟΙ

Απεβίωσαν οι: Γεώργιος Μανιατάκος του Ηλία ετών 78, Γεώργιος Στεργιανόπουλος του Παναγιώτη ετών 99, Σταυρούλα Κατσιάνη του Γεωργίου ετών 83, Ηλίας Τσουκάτος του Γεωργίου ετών 78, Ελένη Βασιλάκου του Παναγιώτη ετών 81.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Για τη συνέχιση της έκδοσης της «Φάρδος»: Σταύρος Μυλωνάκος (3.000), Αίλια Στελλάκου (3.000), Γεωργία Καράμπελα (20 δολ.), Ιριγένεια Καράμπελα (20 δολ.), Σπάρτη Καλογεροπούλου (5.000), Αντώνης Δογαντζής (5.000), Ηλίας Μανιατάκος (1.000), Χρήστος Κομνηνός (1.000), Πίτσα Παναγία (1.000), Γεώργιος Ρηγάκος (1.500), Λεωνίδας Ανδρέακος (1.000), Παναγιώτης Καρκαμπάσης (1.000), Λεωνίδας Καπάκος (1.000), Ευάγγελος Παπαδάκος (1.000), Παναγιώτης Παναγάκος (1.000), Αλέκος Λαμπρόπουλος (1.000), Αθανάσιος Βέργαδος (1.000), Προκόπης Βαφάκος (5.000), Κώστας Καλογεράς (1.000), Παναγιώτης Μανδραπήλιας του Δημ. (1.000), Κων/νος Πήλιος (1.000), Στράτης Σμυρνιός (2.000), Πανάγος Φραγκής (1.000), Δημήτριος Κονίδης (1.000), Γεώργιος Σολωμός (1.000), Τάκης Χριστάκος (1.000), Γεώργιος Καργάκος (1.000), Παναγιώτης Καλογεράς (1.000), Γιαελής (1.000), Μενέλαος Κονίδης (1.000), Κων/νος Αραχωβίτης (1.000), Λεωνίδας Ρηγάκος (1.000), Σταύρος Καλιάνης (5.000), Λάμπρος Σακελλαριάδης (5.000), Γεωργία Σπαθανά (20 δολ.), Αλέξης Νικολακάκος (1.000), Δημήτριος Αμοιρίδης (5.000), Ξανθή Δούκα (1.000), Ευάγγελος Γ. Καπετανάκος (20 δολ.), Βασιλική Σκουριώτη (1.000), Αφροδίτη Σκουριώτη (1.000), Γεώργιος Δριμπέλας (1.000), Χρήστος Χίος (1.000), Λεονταρίτης (2.000), Σύλλογος Ξηροκαμπιτών Τορόντο (300 δολ.).

ΛΙΟΡΘΩΣΗ

Από παραδρομή δεν σημειώθηκε η εξ 20.000 δραχμών προσφορά του κ. Πανταλή Χριστάκου προς το Σύλλογο Κυριών και Δεσποινίδων «Η Αγία Τριάς».